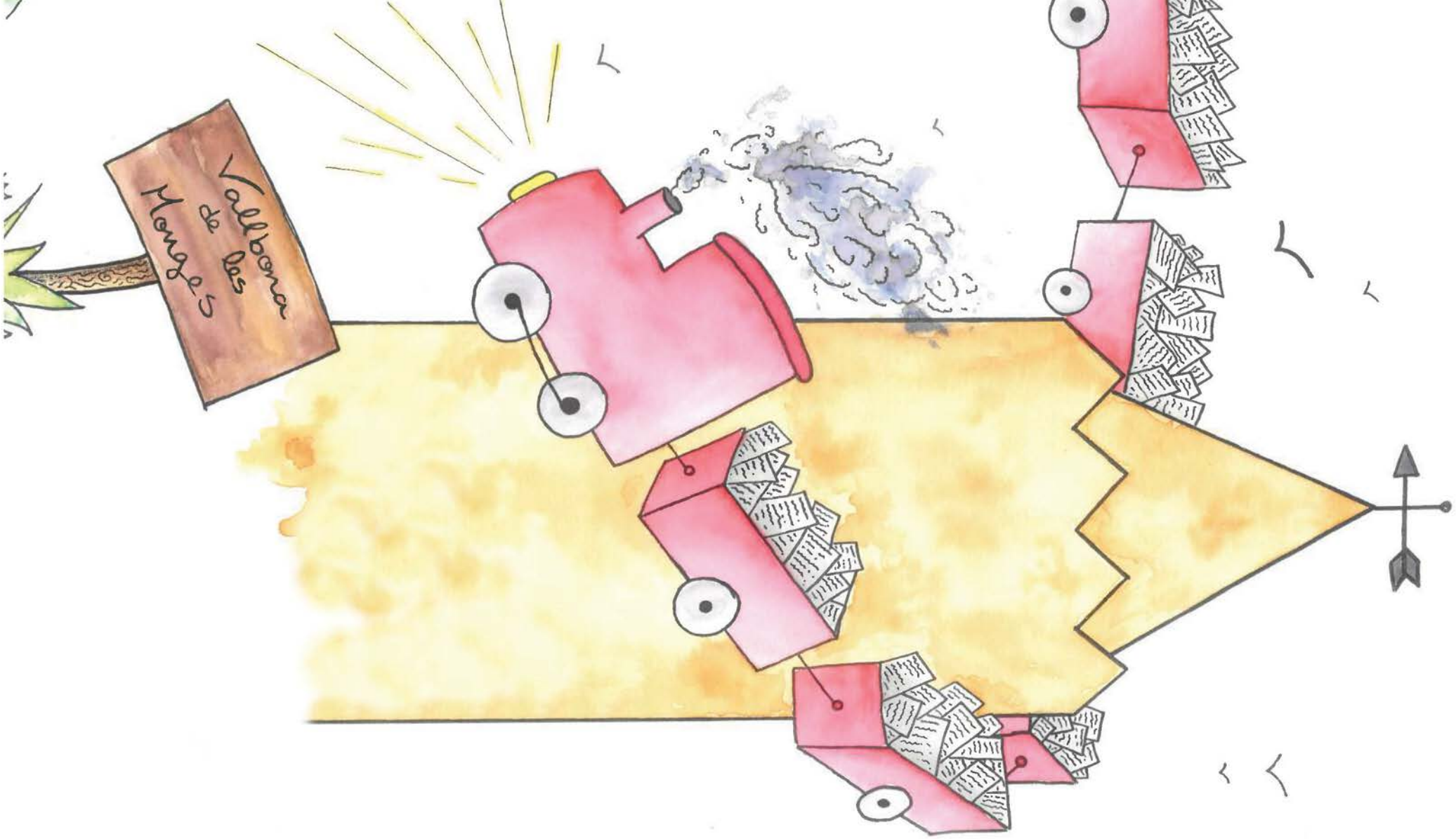

VALLBONA EXPRESS

JUNY 2023

VALLBONA EXPRESS

Aquesta revista és un espai col·lectiu fet i pensat per les veïnes i veïns de Vallbona de les Monges. A banda de totes les persones que hi han participat directament, també hi ha tot un gruix de persones sense les quals aquesta aventura no seria possible.

Edició: **Jordi Sempere Roig**
Disseny de la portada: **Xènia Martí Llorens**
Maquetació: **Equip Comunicació L'Olivera**
Col·laboracions:
Alfons Camacho
Marc Valls Albert
Joaquim Sempere Carreras
Carme Vicens
Equip Biocuidados
L'Olivera Cooperativa
Ajuntament de Vallbona de les Monges
Diputació de Lleida
Intitut d'Estudis Ilerdencs
Coceder

Si tens ganes de col·laborar posa't en contacte amb nosaltres!
Envia'ns un correu electrònic a:
vallbonaexpress@gmail.com

AMB EL SUPORT I EL FINANÇAMENT DE:

Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU
GOBIERNO DE ESPAÑA | Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia
GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE DERECHOS SOCIALES Y AGENDA 2030 SECRETARÍA DE ESTADO DE DERECHOS SOCIALES
COCEDER CONFEDERACIÓN DE CENTROS DE DESARROLLO RURAL
Biocuidados SOSTENIENDO LA VIDA
L'Olivera VALLBONA DE LES MONGES
Ajuntament de Vallbona de les Monges
INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS
Diputació de Lleida La força dels municipis

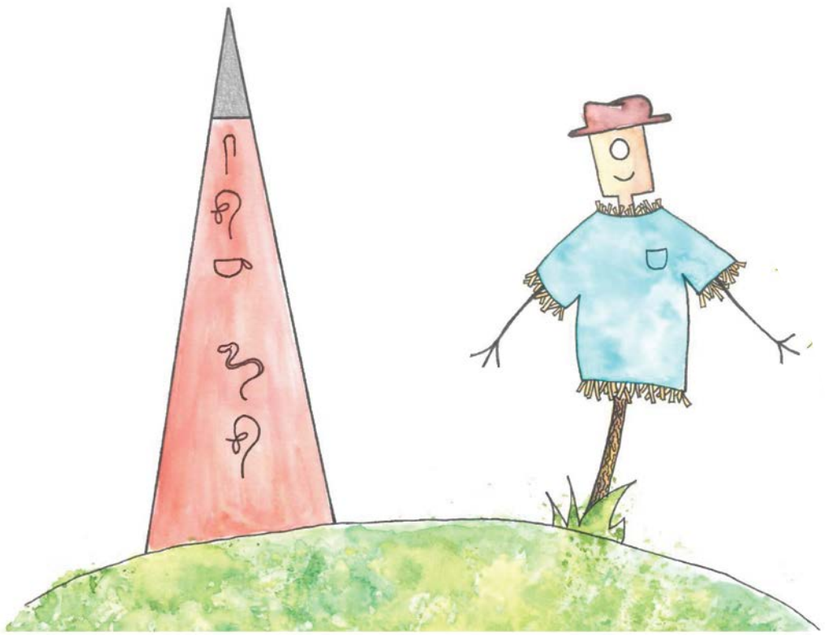

ÍNDEX

03
EDITORIAL

04
VALLBONA I EL CANVI CLIMÀTIC

06
HISTÒRIES DE BÈSTIES 1ª PART

10
A L'ALTRA BANDA DEL MIRALL

12
ELS ESTIMAOCELLS DE VALLBONA DE LES MONGES

14
PESCANT OLIVES

15
FESTIVAL "I UN RAVE!"

L'EDITOR

Encetem una nova època al municipi de Vallbona de les Monges i a les Valls del Riucorb en el seu conjunt, i és per això que publiquem el primer número de la revista Vallbona Express, una veu més, la veu d'un poble.

L'objectiu primordial de la nostra revista - que també serà la vostra - serà la de fer d'altaveu dels projectes col·lectius i individuals que atenyen el nostre poble, i això i també orientat des del nostre Ajuntament. Així, en aquest primer número seguim de ben a prop i tornem a explicar el projecte dels Estimaocells, i entrevistem també la Carme Vicens com a persona de referència de Vallbona.

També presentem un article sobre el desenvolupament de les energies renovables a casa nostra que afectarà en positiu tot el municipi. D'altra banda, introduïm la proposta de generar un nou festival de música, teatre i cercaviles per a les Valls del Riucorb, un festival que tindrà a Vallbona la seva centralitat, i que dinamitzaria el nostre municipi i els altres pobles del voltant, d'una manera entenedora, ordenada i positiva i que no podrà malmetre la tranquil·litat del nostre llogarret (és a dir, que entre música i música i teatre i teatre i cercavila i cercavila, també poguem descansar i el poble quedi polit).

D'altra banda, sota el títol de "Pescant olives", fem una explicació metafòrica de la collita de les olives i ens aproximem al món sobrenatural de la contrada. També introduïm un text del nostre insigne vilatà dit Marc Valls on explica les seves aventures amb els animals des de la seva més tendra infantesa, d'una manera distesa i divertida. I val a dir que la Xènia ha elaborat una il·lustració molt bonica per a la nostra portada del primer número de la nostra revista.

"INICIEM UN NOU CAMÍ QUE ENS HA DE PORTAR AL CONEIXEMENT, A L'ALEGRIA I A LA SAVIESA"

En definitiva, iniciem un nou camí que ens ha de portar al coneixement, a l'alegria i a la saviesa, amb el testimoni de tots els nostres veïns que ens explicaran com senten Vallbona dins del seu cor, i confiant en el nostre potencial com a poble per arribar encara molt més lluny aprenent per sempre a compartir.

Abans que comenceu a llegir aquesta humil però cabdal revista, només dir-vos que serà una revista que apareixerà unes dues vegades a l'any i que no només es llegirà al nostre municipi, sinó també a d'altres punts de l'Urgell, de Catalunya i des d'altres indrets i racons del nostre Món, i per què no, també des d'altres indrets encara més llunyans al món de les estrelles.

FOTO: ALFONS CAMACHO

JOAQUIM SEMPERE CARRERAS

VALLBONA I EL CANVI CLIMÀTIC

Sabem que el canvi climàtic és una amenaça per a la humanitat. ¿Hi podem fer alguna cosa cadascú de nosaltres? Primer cal saber per què es produeix el canvi climàtic. La causa principal és l'emissió de diòxid de carboni, o CO2, un gas que emeten els nostres cotxes i tractors quan cremen gasolina o gasoil i les nostres cuines quan cremen el gas natural que ens arriba a casa a través de canonades o de bombones de butà o propà.

"¿POT SER LA SOLUCIÓ PASSAR-NOS A L'ELECTRICITAT?"

Algú podria pensar: si el problema és cremar gas o derivats del petroli, ¿pot ser la solució passar-nos a l'electricitat? La resposta és: no és tan senzill, perquè l'electricitat no la trobem a la natura disponible per ser usada, sinó que l'hem de produir. I avui la produïm en centrals elèctriques que cremen carbó, petroli o gas per fer moure els generadors d'electricitat. Aquestes centrals, per tant, emeten també CO2, de manera que no són la solució. No ens hem de deixar enganyar pel fet que l'ús de l'electricitat sembli "net" d'emissions. Un cotxe elèctric quan circula no emet gasos, no contamina els carrers de les ciutats, i això és una millora evident; però si l'electricitat que gasta ha estat produïda cremant carbó, petroli o gas, contribueix com un cotxe de gasolina al canvi climàtic. Passar-nos a l'electricitat, doncs, només és la solució si per obtenir l'electricitat no hem cremat combustibles d'efecte hivernacle. I això és possible, com s'explicarà més endavant i com il·lustren les centrals hidroelèctriques, eòliques o fotovoltaiques, que ens proporcionen ja avui, energia neta i renovable, i per tant no contribueixen al canvi climàtic.

El diòxid de carboni s'acumula a l'atmosfera impedint que la calor del Sol sigui reflectida, com en un mirall, per la superfície de la Terra. Això fa que, amb el pas dels dies, una part de la calor solar que hauria d'abandonar l'atmosfera i dissipar-se en l'espai exterior del nostre planeta, quedi retinguda en l'atmosfera i faci que augmenti la temperatura atmosfèrica. És com el que passa en un hivernacle cobert de plàstic transparent o semitransparent: la llum solar hi entra i escalfa l'aire, i la calor queda retinguda pel plàstic, de tal manera que les plantes que hi creixen gaudeixen d'una temperatura més alta. Els pagesos que fan créixer plantes en un hivernacle busquen, precisament, temperatures més altes per accelerar el creixement o evitar els efectes de les gelades. La semblança dels dos fenòmens fa que es parli d' "efecte hivernacle". Amb la diferència que l'hivernacle del pagès té efectes positius i desitjats, mentre que l'escalfament excessiu de l'atmosfera té efectes negatius no desitjats.

En el cas de l'atmosfera del planeta Terra, ¿per què és nociu que pugin les temperatures? Perquè tots els sistemes vius que ens envolten –boscos, prats, conreus, flora aquàtica, als quals cal afegir tots els animals petits i grans— s'han adaptat durant centenars i milers d'anys a les temperatures que han estat habituals durant aquests llargs períodes. S'hi han adaptat amb alts i baixos, perquè les temperatures no han estat constants: tothom sap que hi ha hagut anys de pluja intensa i anys de sequera, anys de fred i anys de calor. Però en conjunt les temperatures s'han mantingut dintre d'uns marges que han fet possible un clima apte per a la vida humana al llarg d'uns quants mil·lennis.

El que està passant ara és un canvi excepcional, en què les temperatures i els règims de pluges estan desbordant, molt de pressa, els marges habituals, i això pot fer que molts conreus i molts ecosistemes ja no puguin viure com abans. Pot fer que certes collites siguin impossibles o donin uns rendiments massa baixos per alimentar la població com fins ara. Apart d'això, l'acumulació de calor a l'atmosfera provoca fenòmens meteorològics extrems (huracans, pluges torrencials amb inundacions, etc.), que també perjudiquen greument les condicions de vida de la humanitat, destruint vides humanes i animals, habitatges, edificis, infraestructures i tota mena d'objectes. Per totes aquestes raons, a la humanitat li convé fer el possible per reduir l'escalfament global i mitigar així el canvi climàtic. I com que la causa principal n'és la combustió de fonts d'energia que emeten CO2, caldrà deixar de cremar carbó, petroli i gas.

"L'ENERGIA ÉS ABSOLUTAMENT NECESSÀRIA PER A LA VIDA HUMANA."

L'energia és absolutament necessària per a la vida humana. Hi ha l'energia del cos que obtenim dels aliments que mengem. Però a mesura que els éssers humans van evolucionar, van innovar i van posar-se a construir habitatges, corrals, vehicles, camins, canals, monuments, estris metàl·lics, armes, joies, vestimenta més i més elaborada, etc. etc., van haver de trobar altres fonts d'energia per ajudar-se a fabricar aquests estris i construir societats més complexes i refinades.

Cap a l'any 1800, als inicis de la Revolució Industrial, es va començar a cremar carbó per obtenir energia; després van venir el petroli i el gas. Aquestes tres fonts d'energia –que anomenem "combustibles fòssils"— han arribat a suposar el 85% de tota l'energia usada en aquests darrers anys. ¡Una barbaritat! Això ens planteja una pregunta: ¿d'on treien l'energia els nostres avantpassats anteriors a la Revolució Industrial?

La resposta és molt il·lustrativa. L'energia es necessitava per a tres funcions: calor, mobilitat i acció mecànica. La calor per cuinar, escalfar les cases i fondre minerals (per fabricar maons i teules, objectes de metall o vidre) s'obtenia cremant llenya. La mobilitat s'aconseguia sobretot amb esforç muscular animal o humà, i la seva energia procedia dels aliments dels humans (que caminaven o movien barques a cop de rem) i dels animals (cavalls, mules, camells... que carregaven pesos al seu llom o estiraven carruatges). El vent servia també per moure's navegant en vaixells de vela. L'acció mecànica procedia de la força muscular animal i humana: pensem en mules que movien sènies per pujar aigua i persones que amb la força dels seus braços serraven, martellejaven, cosien, molturaven gra per fer farina, munyien, esquilaven i tantes i tantes altres activitats manuals. En etapes més avançades es van inventar màquines mogudes pel vent o els corrents d'aigua per moldre el gra, moure telers o batans, etc., que reduïen l'esforç físic de les persones.

Aturem-nos un moment a comparar aquell sistema energètic –que anomenarem preindustrial— amb el que tenim avui. El que tenim avui depèn en un 85% (com he dit) de combustibles fòssils. El preindustrial depenia totalment de l'energia solar. La llenya i els aliments d'animals i persones procedien de la fotosíntesi, és a dir, de l'existència de vegetals que tenen la virtut meravellosa de sintetitzar matèria viva a partir de matèria inert: aigua, fòsfor, nitrogen, carboni, calci, potassi, oxigen i alguns altres elements químics, vivificats per l'energia continguda en la radiació solar. No hi havia efecte hivernacle. El clima oscil·lava, però no per efecte de l'acció humana.

"¿HI HA ALGUNA MANERA DE MOURE ELS NOSTRES VEHICLES O DE CUINAR ELS NOSTRES ALIMENTS SENSE CREMAR CAP D'AQUESTS COMBUSTIBLES QUE EMETEN CO2?"

Avui depenem en un 85% de la combustió de combus tibles fòssils, que provoca un canvi climàtic accelerat degut justament a l'opció de fer d'aquests combustibles la base del nostre model energètic. Cal deixar de cremar-los! Però, em direu, ¿hi ha alguna manera de moure els nostres vehicles o de cuinar els nostres aliments sense cremar cap d'aquests combustibles que emeten CO2? La resposta és: sí. Però no és fàcil, perquè necessitem molta energia per moltes de les nostres activitats. ¿Com hauríem d'actuar per posar-hi remei? Passant a dependre de les fonts renovables i netes d'energia, que no emeten gasos d'efecte hivernacle.

En el segon lliurament d'aquest article examinarem de quina manera podem fer la transició a les energies renovables, alguns dels problemes que planteja i què podem fer nosaltres per tirar endavant i accelerar aquesta transició.

MARC VALLS ALBERT

HISTÒRIES DE BÈSTIES 1ª PART

Des de ben petit sempre m'han apassionat els animals, les bèsties, els bitxos, les bestioles o els afarams com diuen en alguna zona del salvatge oest de Catalunya i tot el que envolta la natura en general. Avui parlarem d'històries d'animals, explicant algunes anècdotes i experiències que m'ha tocat viure amb ells des de la infància i els valors que he pogut aprendre gràcies a ells.

Recordo, quan era un marrec, qualsevol animal que algun vallboní o vallbonina es trobava pel camp o pel carrer ferit acabava fent cap a ca la Fina, quina paciència van tenir mons pares amb les bèsties que convivien per casa amb nosaltres....Sargantanes, dragons, gripaus, serps, salamandres, periquitos, canaris, cotorres, lloros, eriçons, perdius, guatlles, faisans, guineus, esquirols, peixos, tortugues, hàmsters, coloms, tudons, iguanes, gossos, gats, etc, tots convivien per l'interior de ca la Fina, la casa s'havia convertit en un mixt entre un nucli zoològic i un petit centre de recuperació de fauna.

De petits ens passàvem els dies de festa amb els amics buscant granotes i gripaus per la riera del poble i per totes les basses dels horts, quines grans tardes aquelles amb l'Hector de cal Sileta, el Xavier de cal Pastisser, el Blai, l'Oriol Olivé, el Miki, el Salva i l'Oriol Marzal entrant als horts dels padrins d'amagat, colant-nos a la piscina o tirant-nos al riu per capturar qualsevol granota o gripau, a cadascun li ficàvem un nom, que els trascolàvem de bassa en bassa, tot fent curses entre nosaltres per qui era capaç de capturar més caps grossos en una sola tarda amb els salabres, seguíem tots els bassals del terme que es quedaven sense aigua i rescatàvem tots els caps grossos moribunds que podíem, tot portant-los a les altres basses, on més d'una vegada havíem caigut dins la bassa i llavors era nosaltres qui havíem de ser rescatats pels nostres companys, una de les èpoques que recordo amb més nostàlgia.

A les nits d'estiu tocava capturar la fauna nocturna i mentre jugàvem a l'escondite amb els amics a la Plaça del Monestir capturàvem tota classe de dragons de les parets per ficar-los en caixes de sabates, llavors els portava a casa i els amagava sota el llit. Una nit em vaig deixar la capsa mal tancada i els dragons es van escapar per tota la casa, llavors, la mare en encendre el llum..., es va trobar desenes de petits rèptils penjats al sostre de totes les habitacions de casa, quin ensurt es va donar i quina bronca em va caure!

O la primera vegada que vam anar al Rioleon Safari a veure bèsties, amb el Renault Express vermell del Pepe i la Montse. Tota la canalla a la part del darrere d'aquell cotxe sense seients, el Raul, el Pepito, la Laura, la Vanessa i el Ramon de cal Paton, el Ruben Morales i jo. Entrar en aquell recinte amb el vehicle i veure com els ossos, les zebres, les girafes, els lleons i els tigres s'apropaven al vehicle fins a ficar el cap per la finestra del cotxe, monos que et pujaven al sostre del vehicle i et desmuntaven els parabrises, elefants que s'arrapinyaven al cotxe i els abonyegaven, etc. Encara miro les imatges i no se com ningú va prendre mal en aquelles visites. Inimaginable un parc així avui en dia. Quines poques mesures de seguretat que hi havia abans, bé si les hi havia..., però per nosaltres era una autèntica aventura passejar-te enmig d'aquelles feres salvatges!

En aquell temps, el Paco de Sabadell ens carregava a tota la canalla en aquell Jeep militar i anàvem a buscar gamusinos pel terme, G-A-M-U-S-I-N-O-S??? Jo pensava... quina classe d'animal és aquest, no l'havia vist mai a les guies de fauna, evidentment, mai vam capturar cap gamusino, ja sabeu com és de la broma el Paco, que innocents que érem, però l'experiència d'anar tots els amics amb aquell tot-terreny descapotable pels camins a la nit com si realment estiguéssim en un safari no tenia preu. De dia capturàvem les sargantanes de les roques, que els hi obríem la boca i ens les penjàvem a les orelles com si fossin arracades, després entràvem al bar a demanar "xuxes" amb les "noves arracades" fins que alguna padrina ho detectava i s'esvalotava fotent-nos quatre crits i fóra del bar (he de dir que aquesta pràctica me la va ensenyar el meu germà, el Raül)

Allà on anava, buscava bèsties per tot arreu, en unes colònies a l'Empordà amb l'escola, tot just arribar a la casa de colònies el primer que vam fer quan vam arribar amb l'amic Josep Bellart de Rocafort, va ser anar a la platja d'amagat i capturar un centenar de crancs de les roques i ficar-los en una bossa per amagar-los a l'habitació. Mai havia anat a la platja, n'hi havia capturat mai cap cranc, però aquella ocasió s'ho valia. A la nit, com era de preveure els crancs van foradar la bossa de plàstic i es van escapar per totes les habitacions, amagant-se per les motxilles i entrant als sacs de dormir dels nens i nenes, pessigant tot allò que podien, inclosos alumnes i professors mentre dormien...els professors ho van tenir fàcil per trobar el culpable d'aquell esbojarrat accident, només hi havia un alumne que era capaç de capturar aquelles bèsties, feia pocs dies els hi havíem deixat un parell de gripaus a la taula d'una professora de l'escola, així que molt difícil no ho tenien per esbrinar-ho...conclusió, el Bellart i jo, castigats tots els dies de les colònies sense fer cap activitat en aquelles mini vacances, una vegada a l'any que sortíem de casa per anar de colònies i a la primera de canvi acabàvem castigats...en fi...coses que tenen les bèsties.

Ja sabeu la simpatia que tinc per les serps, i la quantitat de vegades que he rescatat aquests animals dels efectes trampa, com pous, cisternes, basses, etc, però també els hi vaig tenir el seu punt de por al seu dia. Doncs la primera vegada que els hi vaig perdre la por va ser un dia d'estiu baixant de casa cap a la piscina. Dins la canal de desguàs de l'aigua del marge de Cal Romeret s'hi acabava d'esmunyir una serp, li vaig veure el final de la cua com hi entrava i vaig pensar -Ara es la meva!! No podia deixar perdre aquella ocasió, vaig deixar la bicicleta i sense pensar-ho dues vegades vaig ficar tot el braç dins aquell forat fosc per capturar aquella bèstia. Vaig treure una serp d'escala de més d'1 metre de llargada i com era de preveure... en agafar-la per la cua, l'animal es va girar i em va clavar una mossegada, una queixalada que em va deixar marcades aquelles petites dents a la mà, el mateix pessic que et podria fer un llangardaix o una sargantana, aquella serp d'escala no va res més que defensar-se del que per ella era un atac d'un depredador. Així que a partir d'aquell dia i sabent que totes les serps que tenim al país estan protegides i tenen una funció fonamental en el control dels rosegadors els hi vaig perdre completament la por, això sí, mai els hi perdut el respecte.

Els animals que tenia a casa tampoc es quedaven curts d'anècdotes, vaig tenir un esquirol que se'm escapava sovint i no el podia capturar, passava els dies voltant per casa com si del bosc es tractava, recordo el dia de Nadal, enmig de l'àpat amb els pares, padrins, germans i tiets i aquell esquirol al capdamunt d'aquell moble gegant com si es tractés d'un altre membre de la família. Vaig estar mesos i mesos deixant menjar per casa que desapareixia en poc temps. Un bon dia, la mare em va dir que no fiqués

FOTO: ARXIU MARC VALLS

més menjar, que feia mesos que s'havia trobat l'esquirol ofegat al safareig de l'aigua, que no sabia com dir-me aquella mala notícia, per això ella mateixa es dedicava a treure el menjar que ficava i que jo pensava que era l'esquirol qui s'ho menjava.

O la iguana que sabia obrir la porta del terrari i s'enfilava al terrat fins que algun veí ens avisava que hi havia un llangardaix molt gran per les teulades. Quin record la iguana!!!, molta gent del poble venia expressament a casa a veure aquell llangardaix tant verd i punxegut!!! El dia que la vam anar a buscar, vaig anar a passar un parell de dies al pis de l'Armand i l'Anna a Barcelona, l'Armand em portava tot el dia a beure bèsties per tot arreu que no veia al poble, que si al Zoo, botigues d'animals, a les Rambles, nuclis zoològics...només tenia al cap veure animals de qualsevol tipus! Un dia al matí ens vam despertar i vam anar a una botiga d'animals exòtics, vam acabar comprant una iguana i un escorpí, si el que sentiu un escorpí!!! Recordo que portàvem els animals a l'interior d'una caixa dins el metro de Barcelona que estava ple de gom a gom, i a un parell de dones que estaven al costat nostre se'ls hi va acudir preguntar que quin animal portàvem dins aquella capsa amb forats, i clar...ens ho van ficar molt fàcil, vam obrir la capsa i els hi vam treure la iguana i l'escorpí. Us imagineu com van quedar aquells vagons del metro no? Ni una amenaça terrorista crec que hagués fet fugir tant ràpidament tota aquella gent! No portava un dia per Barcelona i aquell mocós ja havia aconseguit fer marxar corrents i cridant unes quantes persones dels vagons del metro! En definitiva, és el que té quan treus un nen del poble i el portes a la ciutat, Vallbona 1 – Barcelona 0

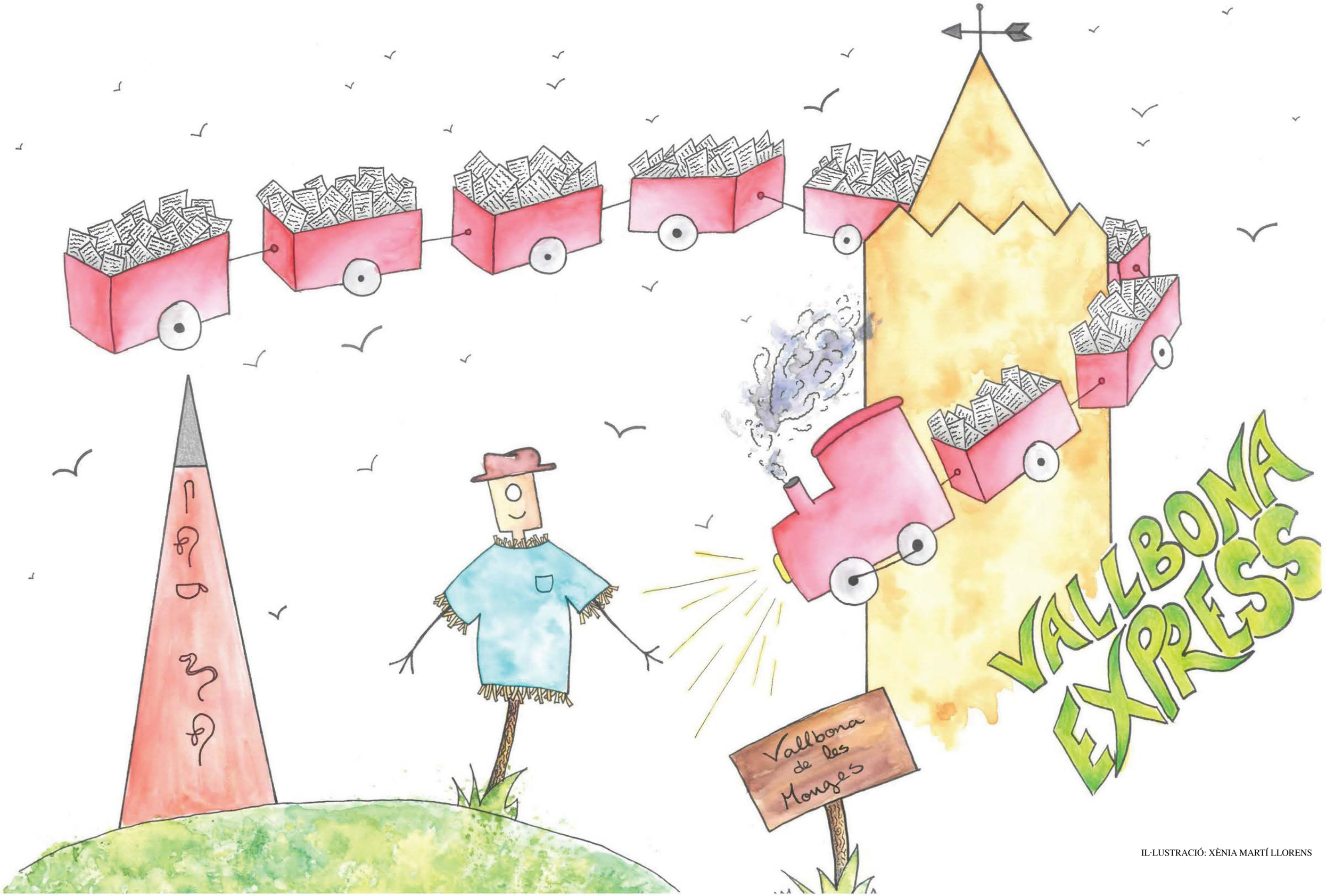

IL·LUSTRACIÓ: XÈNIA MARTÍ LLORENS

JORDI SEMPERE ROIG

A L'ALTRA BANDA DEL MIRALL

Ets nascuda a Vallbona? Has viscut tota la teva vida al nostre poble?

No. Vaig néixer a Barcelona el 24 d'abril de 1950. Així doncs, no he viscut sempre a Vallbona, vaig viure a Barcelona fins que em vaig casar el 1972. Per tant, vaig arribar a Vallbona el 1972. El que passa és que el meu pare era fill de Vallbona, de Cal Carreter, i el meu oncle ens convidava sempre que podia a passar uns dies al poble, doncs també era vallboní, com els meus avis.

Explica'm quines feines has realitzat i durant quants anys. Estàs jubilada?

A Barcelona estava treballant de secretaria de direcció d'una financera, fins que em vaig casar. Un cop vaig arribar a Vallbona vaig treballar a la guarderia del poble, a les escoles municipals, on ara hi ha l'actual ajuntament. Un cop els nens ja es feien més grans, els feien anar a l'escola de Sant Martí de Maldà. Era per cobrir el moment d'impàs, quan encara eren massa petits per anar a escola a Sant Martí. D'aquí ja vaig saltar a L'Olivera el 1974. Aquest mateix any va arribar al poble un capellà escolapi que es deia Josep Maria Segura, juntament amb tres noies més. Pretenien fer que el món de les persones discapacitades anés endavant i poguessin conviure amb altres persones integrant-los en la societat, i ho va fer des del punt de vista del treball, fundant una cooperativa de la qual tots els integrants n'havíem de ser socis.

La idea de Josep Maria Segura era crear unitats de persones que compartien la vida i el treball en comú, creant la Cooperativa L'Olivera, que també és un arbre que triga vint anys a donar fruits. La seva idea era que les famílies del poble acollissin gent discapacitada a casa seva, però com que l'any 1978 en Josep Maria va morir, el projecte de L'Olivera va quedar parat. A través de Fe i Llum, una institució per a persones amb diversitat funcional de Barcelona, es va desenvolupar el projecte de L'Olivera. Els que vam quedar vam fer tot el possible per tirar endavant L'Olivera, evidentment d'una manera molt diferent del que en Josep Maria hagués volgut. Així, amb el temps, vam decidir fer vi: el primer que vam fer és el Blanc de Serè. I en això ens van ajudar moltíssim la família de viticultors de Juvé i Camps. Jo vaig treballar molts anys de cap de residència, fent ajuda directa als nois de L'Olivera i organitzant i coordinant amb tot l'equip de monitors - inclusiu amb psiquiatres i psicòlegs - totes les activitats del nostre centre. Després, als seixanta-cinc anys ja em vaig jubilar.

A què dediques el teu dia a dia?

Un cop em vaig jubilar vaig pensar "tot el temps és meu" però, tanmateix em vaig preguntar, "què vols fer?", i la resposta fou, "el que m'agrada": viatjar, llegir, adquirir més cultura, mirant les activitats que es fan a prop meu, pensant també com puc ajudar als demés… Formar part d'un grup que es belluga.

Què trobes a faltar de la teva vida d'abans? Què enyores de la teva joventut?

De la meva vida d'abans de jubilar-me trobo a faltar el contacte directe amb els nois de L'Olivera, per tot el que ells m'aportaven a mi. Enyoro tot l'ensenyament que em van donar. De quan era jove, el que trobo a faltar és el viure a Barcelona. També trobo a faltar el no ser conscient del que és la vida, com és l'alegria de viure alegrament. Ara també tinc una alegria però és més reposada.

En què creus que podria millorar la situació del nostre municipi? Quins serveis ens manquen?

A Vallbona falta gent. Si hi hagués gent tindríem un accés més directe als serveis bàsics, que quedarien coberts.

Penses que el món urbà ha oblidat el món rural?

Penso que són els polítics els que han fet una política nefasta i han menyspreat el món rural, i per això, també, han contribuït al despoblament i a l'abandonament de moltes activitats lligades a la pagesia i a la terra, i per això ara vivim una crisi estructural profunda que afecta el sector primari i el camp en general.

Has d'anar sovint a Tàrrega o a Bellpuig a fer encàrrecs?

Hi vaig quasi cada dia a fer diferents activitats. Per als habitants del nostre poble, les activitats que realitzem fora del municipi ens condueixen al desplaçament obligatori. I això és així per que aquestes activitats tenen lloc als municipis grans.

8. Què desitges que et passi en un futur proper?

D'una manera divertida, desitjo poder fer la volta al Món.

ENTREVISTA EN CLAU DE SAVIESES ADQUIRIDES

CARME VICENS

FOTO: ALFONS CAMACHO

FOTO: ALFONS CAMACHO

JORDI SEMPERE ROIG

ELS ESTIMOCELLS DE VALLBONA DE LES MONGES

L'any 2012, en el context dels tallers de natura de la Setmana Cultural a Vallbona de les Monges, es proposa un taller de construcció d'espantaocells.

Amb la finalitat de recuperar aquesta tradicional i simpàtica figura humana feta amb roba vella volem recuperar el mètode més pacífic i sostenible per espantar els ocells. No cal utilizar verins, ni trampes, ni armes per combatre els ocells sinó que amb una figura humana feta amb palla i roba vella podem mantenir allunyats els ocells dels nostres horts.

La idea inicial era construir els espantaocells i que després cada família agafés el seu i se l'emportés al seu jardí o hort.

I així ho varem fer la primera setmana d'agost de l'any 2012, fins i tot recordo que vam fer un prototip per saber com fer-los.

Deu espantaocells es van alçar a la "Cruïlla dels Estimaocells", però sorprenentment ningú no se`l va emportar cap a casa -perdó, sí, el de Cal Solero, que va anar directe al seu hort per acabar tornant dies després al seu punt d' origen.

El motiu de no retirar els espantaocells d'aquella ubicació inicial va ser clara: un projecte artístic de territori naixia a Vallbona de les Monges. Una estètica nova i atrevida omplia de vida un espai abans buit i sense vida.

Però el mateix naixement del projecte artistic plantejava ja moltes incongruències i dubtes conceptuals. Una "conversió" biogràfica personal obligava a un nou projecte vital de protecció envers les aus i la fauna del territori. Per tant, i aplicant una psicologia inversa, els espantaocells els vam rebatejar amb el nom d' Estimaocells.

Aquestes noves figures humanes ara amb caixes niu al cap, menjadores penjades als braços i abeuradors als seus peus esdevenien clares figures de protecció pels ocells.

FOTO: ARXIU L'OLIVERA COOOPERATIVA

JORDI SEMPERE ROIG

PESCANT OLIVES

Quan el capvespre és oníric i l'ocàs irromp amb força, el collidor o pagès treballa valent estirant les borrasses per pescar les olives de la temporada, com si fos un pescador únic del terrer i la tela de color verd fos la seva xarxa, desitjant les pluges de la tardor i l'hivern primerenc per fer inflar el fruit que esdevindrà un plat de taula o un oli suau o punyent, més verd, més líquid, més licor de l'albada.

Si el follet, el nan o el gnom que viu a les contrades us presta atenció, sereu benaurats d'un destí proclar, car ells us indicaran el camí cap a la veritat d'un fet sobrenatural, tan indicatiu com el de collir olives, tan voluptuós com erradicar la verema, tan bell com collir la fruita o l'ametlla que no s'ha cremat per les glaçades, o tan indispensable com sembrar i collir el cereal i els ferratges d'estiu. El bestiar també compta i la vida de porcs, gallines, vaques, ovelles i del cabrum també ha de ser més digne que la pròpia felicitat dels herbatges i dels arbres, tenint en compte que els Arbres viuen al Món de Transàlvia, d'on són fills i senyors.

Conèixer la dimensió on viuen els Arbres és un privilegi del qual molt pocs podrem gaudir. Les oliveres creixen de sota terra, però el seu tronc, amb les arrels, arrelen fins molt endins i penetren l'escorça fins bastants metres a l'interior del terrer, on hi ha Transàlvia. El trescador de les olives les cull amb la pinta o amb la màquina vibradora un cop la borrassa s'ha estès a terra, i així fa la seva feina de pescador. La collita d'enguany ha estat entre minsa i normal, perquè no ha plogut massa. I és que la pluja depèn dels Núvols, que viuen al Món de Nuvolosia, i que fan ploure com els pertoca i els va bé, per mitjà del déu de la pluja, mentre els arbres també tenen el seu déu.

Cada element de la naturalesa i del nostre món i d'altres mons, generalment amaga una deïtat, que pot tenir fins i tot abast còsmic. Els déus del nostre planeta no sempre es corresponen amb els que trobem a la resta de l'Univers, sobretot en el vessant agrícola i ramader, ja que l'agricultura pràcticament no s'ha procreat ni desenvolupat en d'altres constel·lacions. A la majoria de planetes habitats els pagesos que encara no ho són, no sabrien pescar olives com ho fem nosaltres. Per això els hem d'ajudar. I si us sembla pintoresc el que us explico és que la realitat amaga grans secrets, doncs generalment hem pensat que els habitants del planeta Terra estem sols a l'Univers, i això no és veritat i us ho puc demostrar científicament.

De moment centrem-nos en les feines del camp, que són dures, i són feixugues, i sovint plou i fa fred, i fins i tot, de vegades neva. Així els nostres pagesos són tot-terrenys i s'adapten a la climatologia, i miren al cel per si plourà o no plourà, perquè són gent dura de camp que es confronta a les inclemències amb valor i valentia i que no deixa escapar ni una sola oliva per collir ni cap gotim de raïm, ni cap bri de cereal ni cap fruita per molt primerenca que sigui. I els altres planetes ens miren i volen aprendre l'ofici de pagès del qual tots els habitants del planeta Terra en sabem alguna cosa, doncs la història de l'agricultura al nostre planeta es remunta a diversos milers d'anys d'antiguitat. En aquest sentit, la Terra serà la mare dels ous del que passi a d'altres constel·lacions, i per això ocupem una centralitat bàsica en el conjunt de l'Univers. Perquè nosaltres ens podem alimentar bé, i la resta de planetes habitats ha de seguir passant gana.

La deïtat de les criatures.

JORDI SEMPERE ROIG

FESTIVAL "I UN RAVE!"

Davant l'eclosió de festivals de música, teatre, cercaviles i dansa al nostre país, i com a editor d'aquesta revista i tècnic de l'Ajuntament del nostre municipi, proposo que tampoc nosaltres ens quedem enrere en relació a la plasmació i difusió de les diferents activitats artístiques conegudes. De totes maneres, considero que la nostra proposta hauria de ser diferent, original, doncs es tractaria de fer activitats a tots els pobles de les valls del Riu Corb alhora: concerts de música, actuacions teatrals, funcions de dansa o cercaviles que ocupin els diferents espais habilitats a les nostres localitats, és a dir, bars, restaurants, sales municipals, carrers, places, esglésies, pavellons esportius, etc.

Ara bé, es tractaria de ser originals en els formats i les propostes, doncs els espais de què disposem són reduïts i no es tractaria d'inundar els nostres pobles de cotxes i de gent, per tant es tractaria de decidir també nosaltres quanta gent podrà venir i quin tipus de públic volem acollir, tenint en compte que les persones que vinguin -o que convidem com si fossin els nostres clients- han de ser polides amb carrers i places i ningú ha de fer malbé el nostre patrimoni arquitectònic, com passa per exemple amb alguns festivals de música per a gent jove.

La centralitat del projecte la tindria Vallbona de les Monges, d'on ix la proposta, malgrat els altres pobles del Corb hi podrien participar de ple, recalcant que faríem vindre un públic ordenat i civilitzat que no s'excedís en el consum d'alcohol i d'altres substàncies.

D'aquesta manera, la nostra proposta diu "I un rave!" -tenint en compte que "rave" en anglès també vol dir "festa"- als macrofestivals o festivals multitudinaris que omplen els nostres pobles de vergonya i brutícia també espiritual. Per tant, proposo que elaborem una proposta original, com algunes activitats artístiques que ja s'han realitzat al Celler de la cooperativa l'Olivera, al bar cafè Vallbona o a la sala que hi ha davant l'Ajuntament. En general penso en espectacles de petit format, incorporant també els recitals acústics o el teatre de titelles.

En tot cas, es tractaria de reunir-nos amb els alcaldes i els tècnics de cultura de les Valls del Riu Corb, i crear una comissió per desenvolupar el nou festival, per tal que de les idees generals arribéssim als elements més particulars i petits, és a dir, que s'arribés a la voluntat pròpia de cadascun dels nostres conciutadans o vilatans per mitjà de la democràcia participativa.

Des del meu modest punt de vista, jo ja imagino aquells concerts a la fresca maridats pels nostres vins, les nostres cerveses artesanes, els embotits i les olives arbequines de sempre. Lluitem i preservem el nostre terrer!

FOTO: ARXIU PEXELS
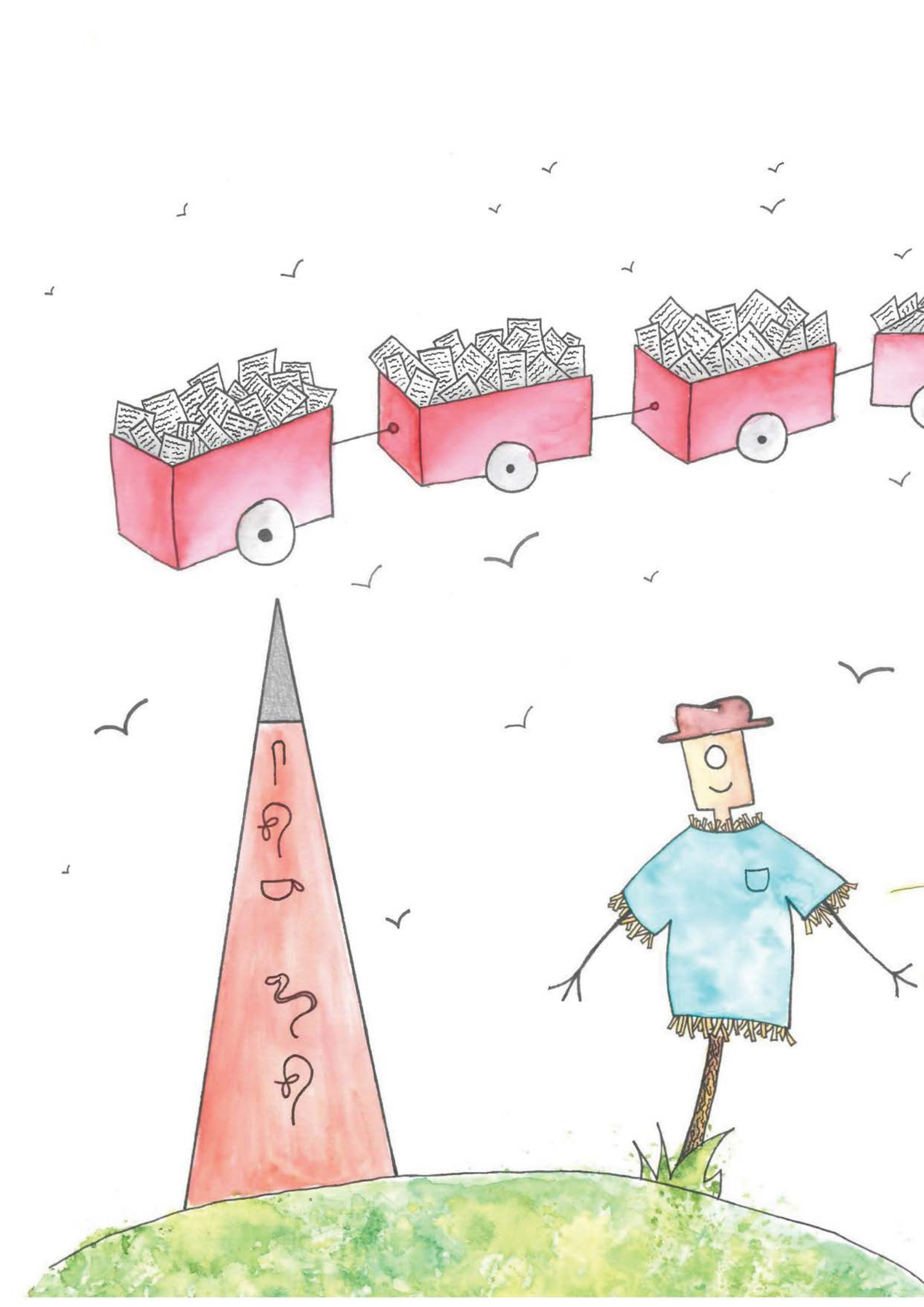
PROPOSTA D'UN NOU FESTIVAL PER A LES VALLS DEL RIU CORB